

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 października 2016 roku, w sprawie o sygn. akt III C 273/16, z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeciwko D. G., o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi III Wydział Cywilny - oddalił powództwo.

Sąd I instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych i ocen prawnych:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (następca prawny (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.), na podstawie umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego nr (...) z dnia 8 grudnia 2010 roku, zawartej przez (...) S.A. (sprzedawcą) z siedzibą w W. z D. G. (odbiorcą), dostarczała gaz do lokalu, położonego w Ł. przy ulicy (...). Umowa została zawarta na czas nieoznaczony. Zgodnie z postanowieniami umowy rozliczenie paliwa gazowego miało odbywać się w okresach rozliczeniowych nie dłuższych niż 6 miesięcy. W 2012 roku powód zapłacił za dostarczane paliwo łącznie 3.273,48 zł, wpłaty nastąpiły czterokrotnie: w dniu 6 kwietnia 2012 roku, w dniu 25 maja 2012 roku, w dniu 7 czerwca 2012 roku i w dniu 2 lipca 2012 roku. Po uprzednim wezwaniu do zapłaty, umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego została (przez (...) Spółkę Akcyjną) w dniu 15 listopada 2012 roku wypowiedziana, z siedmiodniowym okresem wypowiedzenia licząc od dnia następnego po dniu, w którym doręczono wypowiedzenie. Jako powód wypowiedzenia został wskazany brak zapłaty należności w wysokości, 699,50 zł Wypowiadający poinformował, że w przypadku poboru paliwa po dacie rozwiązania umowy naliczana będzie opłata karna za nielegalny pobór paliwa gazowego w wysokości pięciokrotności ceny określonej w taryfie właściwego operatora. Jednocześnie dostawca wskazał, że odwołuje wypowiedzenie pod warunkiem zawieszającym - zapłaty zaległych należności w pełnej wysokości w terminie odpowiadającym okresowi wypowiedzenia umowy. Wypowiedzenie zostało doręczone pozwanemu przez awizo, przesyłka została zwrócona wypowiadającemu w dniu 4 grudnia 2012 roku. W 2013 roku pozwany zapłacił za dostarczony gaz łącznie 2 317,45 zł. Wpłaty zostały dokonane: w dniu 29 stycznia 2013 roku, w dniu 4 lutego 2013 roku i w dniu 24 czerwca 2013 roku. Poprzednik prawny powoda w dniu 28 maja 2013 roku wezwał pozwanego do wydania gazomierza. W dniu 19 lipca 2013 roku stawił się D. G. w celu dobrowolnego wydania gazomierza. W dniu 20 lipca 2013 roku mężczyzna obecny na posesji odmówił wpuszczenia pracowników, tłumacząc, że nie ma podstaw do zdjęcia licznika. W dniu 22 lipca 2013 roku podmiot pod nazwą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością upoważnił 2 osoby do przeprowadzenia kontroli u odbiorcy D. G., przedmiotem kontroli było sprawdzenie prawidłowości eksploatacji i działania układów pomiarowych oraz rozliczeń zużycia paliw gazowych, a także sprawdzenie dotrzymywania warunków umowy sprzedaży paliwa gazowego. W dniu 24 lipca 2013 roku poprzednik prawny powoda dokonał kontroli na posesji pozwanego i stwierdził zużycie na liczniku, prawidłowe oplombowanie i brak ingerencji. Gazomierz został odjęty ze względu na rozwiązana umowę. Pozwany nie zgłaszał zastrzeżeń do protokołu. Powód (pod nazwą (...) z ograniczoną odpowiedzialnością) wystawił notę obciążeniową (...) na kwotę 7.558,11 zł za nielegalny pobór gazu, z terminem płatności do dnia 30 sierpnia 2013 roku. Jako podstawę wyliczenia opłaty wskazał taryfę dla usług dystrybucji paliw gazowych (...). Pismem z dnia 25 października 2013 roku pozwany zakwestionował nałożenie opłaty za nielegalny pobór gazu podnosząc, że w dacie zdjęcia licznika istniała nadpłata należności za dostarczony gaz. Zakwestionował również sposób naliczenia opłaty za nielegalny pobór gazu. Powód nie uwzględnił odwołania pozwanego, wskazując, że nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążenia opłatą za nielegalny pobór gazu. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jako niezasadne podlega oddaleniu. Sąd meriti wskazał, że podstawą prawną żądania powoda jest przepis art. 57 ust. 1 w zw. z art. 3 pkt. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, zgodnie z którym w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może: 1) pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór paliw lub energii nastąpił bez zawarcia umowy, może pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających paliwa lub energię opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności albo 2) dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych. Podkreślił, że według definicji art. 3 pkt. 18 prawa energetycznego nielegalnym poborem paliw lub energii elektrycznej jest pobieranie paliw i energii bez zawarcia umowy, z całkowitym

lub częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub przez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo - rozliczeniowy. Skorzystanie przez przedsiębiorstwo energetyczne z możliwości obciążenia opłatą określoną w art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego jest niezależne od winy sprawcy. Niemniej aby strona powodowa mogła wystąpić ze skutecznym roszczeniem opartym na ww. przepisie, musi wykazać, że nielegalny pobór miał miejsce (wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 11 lutego 2015 r., III CA 1017/14). Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie powód podnosił, że pozwany dopuścił się nielegalnego poboru paliwa gazowego, gdyż pobierał je bez zawartej umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego tj. po wypowiedzeniu umowy kompleksowej o dostarczanie paliwa gazowego. Pozwany zaprzeczył tej okoliczności, podniósł, że płacił za paliwo w 2012 i 2013 roku. Sąd Rejonowy podkreślił, że z dowodów złożonych przez powoda nie wynika, że umowa kompleksowa została skutecznie wypowiedziana. Argumentował, że zgodnie z § 2 ust. Umowy kompleksowej w zakresie określonym w pkt IX ust. 2 Ogólnych warunków umowy, rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem przez Sprzedawcę może nastąpić tylko z ważnych powodów, przy czym za ważne powody uważa się, mające istotny wpływ na realizację umowy: zmiany przepisów prawa lub postanowień (...), a także istotne zmiany w systemie gazowym lub funkcjonowania rynku gazu. Z umowy tej nie wynika, że ważnym powodem wypowiedzenia umowy jest zaleganie z płatnością za część dostarczonego paliwa gazowego, a zatem złożone do akt sprawy wypowiedzenie umowy kompleksowej było nieskuteczne i umowa ta nadal obowiązywała. Sąd meriti wskazał, że powód nie złożył w toku postępowania Ogólnych warunków umowy, dlatego nie jest możliwa ocena czy z Ogólnych warunków umowy wynikała możliwość wypowiedzenia umowy przez sprzedawcę na skutek zaległości w zapłacie, a Sąd nie jest obowiązany do prowadzenia postępowania z urzędu. Nadto w ocenie Sądu meriti nawet gdyby przyjąć, że zadłużenie pozwanego było ważnym powodem pozwalającym na wypowiedzenie umowy, a pozwany opłacał należności za gaz w 2012 i 2013 roku, do oceny czy faktycznie w dacie złożenia wypowiedzenia pozwany zalegał z płatnością konieczne byłoby zestawienie należności za okres poprzedzający złożenie wypowiedzenia i wpłat dokonanych przez pozwanego w 2012 roku i ustalenie jak długo pozwany pozostawał w zwłoce z płatnością. Bez takiego zestawienia nie jest możliwa ocena czy pozwany w istocie zalegał z płatnością i czy brak opłat miał charakter uporczywy. W ocenie Sądu I instancji zaleganie z zapłatą w niewielkiej wysokości (ok. 700 zł) nie mogłoby być uznane za ważny powód pozwalający na wypowiedzenie umowy i to z bardzo krótkim, bo 7-dniowym terminem wypowiedzenia. Sąd Rejonowy argumentował dalej, że nawet gdyby przyjąć, że umowa kompleksowa została wypowiedziana, to należy mieć na względzie, że sprzedawca nadal (w 2013 roku) dostarczał pozwanemu paliwo i przyjmował od pozwanego opłaty za odebrane przez niego paliwo. Sąd I instancji podkreślił, że umowa sprzedaży paliwa gazowego ma charakter umowy sprzedaży w rozumieniu art. 535 k.c. w zw. z art. 555 k.c. i do jej istotnych przedmiotowych warunków należy określenie przedmiotu sprzedaży, obowiązku przeniesienia własności przedmiotu sprzedaży przez sprzedawcę na kupującego, określenie ceny sprzedaży i obowiązku po stronie kupującego zapłaty ceny. Prawo energetyczne określa w art. 5 ust. 1 m.in., że dostarczanie paliwa gazowego odbywa się po uprzednim podłączeniu sieci, na podstawie umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji. Co istotne, przepisy art. 5 nie wprowadzają żadnej formy szczególnej do zawarcia umowy sprzedaży paliwa gazowego, a także umowy o świadczenie usług i dystrybucji, choć wskazują jakie postanowienia taka umowa powinna zawierać. Tym samym – zdaniem Sądu I instancji - można przyjąć, że w świetle przepisów tej ustawy dostawca oraz odbiorcy usług mogą wyrazić wolę zawarcia umowy o dostarczanie energii w dowolnej formie, w tym także przez czynności dorozumiane (per facta concludentid) i do jej ważności nie jest konieczna forma pisemna. Sąd argumentował dalej, że zgodnie z przepisem art. 60 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Powyższy przepis pozwala zatem uznać czyjeś zachowanie za oświadczenie woli tylko wówczas, gdy wyraża ono wolę dokonania czynności prawnej w sposób dostateczny. Ustalenie, czy konkretne zachowanie danej osoby ma walor dorozumianego oświadczenia woli oraz jaka jest jego treść, wymaga każdorazowo uwzględniania informacji pochodzących z bezpośredniego kontekstu, w jakim miało ono miejsce, przy czym zamiaru stron dokonania czynności prawnej nie można domniemywać, musi on być dostatecznie uzewnętrzniony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2004 r., IV CK 95/03, LEX nr 84431). Określone zachowanie podmiotu prawa cywilnego może być uznane za oświadczenie woli, jeżeli wyraża wolę wywołania określonego skutku prawnego, jest wolne od przymusu fizycznego lub innych okoliczności wyłączających świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli oraz jest na tyle zrozumiałe, aby przynajmniej w drodze wykładni można było ustalić jego sens (A. Janiak, Komentarz do art. 60 k.c. [w:] A. Kidyba (red) i in. Kodeks

cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, WKP 2012). Przenosząc powyższe rozważania na realia niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Rejonowego, wykonywanie przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy kompleksowej w ramach świadczenia oferowanego przez sprzedawcę (odbior paliwa gazowego, opłacanie rachunków) powinno być traktowane jako oświadczenie woli o jej zawarciu, tj. jako złożenie oświadczenia woli per facta concludentia. Sprzedawca paliwa pomimo złożonego wypowiedzenia i powiadomienia, że dalszy pobór będzie uznany za nielegalny, nadal przyjmował opłaty nie dokonał ich zwrotu pozwanemu, a więc również wyrażał wolę nawiązania umowy na nowo. Sytuacja taka trwała przez kilka miesięcy, aż do demontażu licznika. Sąd Rejonowy podkreślił, że zważywszy na treść wypowiedzenia umowy przez sprzedawcę dążył on do uzyskania płatności na bieżąco, a nie do odstąpienia od dostarczania paliwa, skoro sam wskazał, że po zapłacie zaległości przez terminem wypowiedzenia spowoduje to odwołanie wypowiedzenia. Sąd argumentował, że gdyby uznać roszczenie powoda za zasadne, pozwany zostałby podwójnie obciążony za dostarczenie paliwa - raz poprzez zapłatę należności na rzecz sprzedawcy, a następnie poprzez konieczność zapłaty za nielegalny pobór na rzecz powoda. Sąd meriti podkreślił, że należy również mieć na względzie, że przepisy Prawa energetycznego pozwalające na nałożenie opłaty za nielegalny pobór paliwa gazowego mają na celu zniechęcenie odbiorców do ingerencji w urządzenia pomiarowe czy pobierania paliw bez umowy, gdyż trudno wówczas jest określić ile faktycznie paliwa zostało zużyte. Przepisy te nie powinny być przepisami, które stanowią swoistą represję dla odbiorcy, który podpisał umowę, wywiązywał się ze swoich obowiązków, ale na skutek przejściowych problemów finansowych miał problemy z terminową zapłatą kwoty 700 zł. W ocenie Sądu I instancji takie korzystanie z przepisu art. 57 Prawa energetycznego jest sprzeczne z gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i zasadami współżycia społecznego i nie może korzystać z ochrony (art. 5 k.c.). W związku z powyższym, z uwagi na brak nielegalnego poboru paliwa przez pozwanego, Sąd Rejonowy oddalił powództwo jako bezzasadne.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżając orzeczenie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 57 w zw. z art. 3 pkt. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że w niniejszej sprawie nie nastąpił nielegalny pobór paliwa gazowego, pomimo skutecznie rozwiązanej z pozwanym umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego (...) z dnia 8 grudnia 2010 roku na skutek dokonanego przez Sprzedawcę paliwa gazowego (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W.) wypowiedzenia umowy z dnia 15 listopada 2012 roku, spowodowanego brakiem uiszczenia zaległych należności (nieuiszczonych pomimo wyznaczenia pozwanemu przez Sprzedawcę dodatkowych terminów do zapłaty – co stanowiło istotne naruszenie przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy i uzasadniało wypowiedzenie;
2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 60 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że rzekome (nieudowodnione przez pozwanego) uiszczenie wpłat na rachunek Sprzedawcy, pomimo skutecznego rozwiązania umowy kompleksowej w drodze wcześniejszego wypowiedzenia, dokonanego w formie pisemnej jest uważane za dorozumiane przedłużenie czasu trwania umowy;
3. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny materiału dowodowego w postaci stwierdzenia przez Sąd I instancji, że powód nie wykazał faktu, że umowa kompleksowa została skutecznie wypowiedziana przez Sprzedawcę, pomimo tego, że przedstawił on dokonane przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. wypowiedzenie umowy z dnia 15 listopada wraz z potwierdzeniem doręczenia go na adres pozwanego, a z jego treści jednoznacznie wynikało, że umowa jest wypowiedziana ze względu na nieuiszczenie należności, pomimo uprzedniego wyznaczenia pozwanemu dodatkowego terminu do ich uiszczenia i wcześniejszego powiadomienia go o zamiarze wypowiedzenia, co uzasadniało wypowiedzenie umowy z uwagi na istotne naruszenie przez pozwanego postanowień umowy.

W konsekwencji zgłoszonych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty spraw, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto apelujący wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem I instancji, a także kosztów postępowania apelacyjnego, według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania w obu instancjach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na gruncie obowiązującego kodeksu postępowania cywilnego wyrażono pogląd, że jeżeli chodzi o zarzuty apelacji, to należałoby przyjąć, że są to przesłanki (przyczyny), na których jest oparty wniosek o zmianę lub uchylenie orzeczenia (T. Ereciński, *Apelacja w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2009, s. 77 i n. oraz (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., t. 2, red. T. Ereciński, s. 90 i n.; T. Misiuk-Jodłowska (w:) J. Jodłowski, Z. Resich, J. Lapierre, T. Misiuk-Jodłowska, K. Weitz, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2007, s. 477). W postępowaniu apelacyjnym skarżący ma pełną swobodę w przedstawianiu zarzutów apelacyjnych i może powoływać się na wszelkie powody zaskarżenia, które uważa za pożądane i odpowiednie z punktu widzenia swojego interesu; jedyne ograniczenie stanowią granice kompetencyjne sądu drugiej instancji. W praktyce chodzi o zarzuty związane z uchybieniami, których - w ocenie skarżącego - dopuścił się sąd pierwszej instancji w postępowaniu lub przy rozstrzygnięciu sprawy. Rozróżnienie to nawiązuje do tradycyjnego podziału błędów sądu na błędy proceduralne i błędy orzeczenia związane z niewłaściwym zastosowaniem prawa materialnego. Pierwsze z nich związane są z postępowaniem sądu wbrew przepisom prawa procesowego; mogą one powstawać przez cały czas rozpoznawania sprawy. Przy ich rozpatrywaniu - podobnie zresztą jak w odniesieniu do błędów z drugiej grupy - należy zawsze wyjaśnić, czy cechują się one kauzalnością. Inaczej mówiąc, należy stwierdzić istnienie związku przyczynowego pomiędzy naruszeniem przepisu proceduralnego a treścią orzeczenia, poza wypadkami naruszenia przepisów proceduralnych skutkujących nieważnością postępowania.

Zgodnie z dyspozycją art. 382 k.p.c. Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związanym zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55.). Dodatkowo należy wskazać, iż dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji może podzielić i uznać za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60). Może również zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania orzeczenia sądu I instancji, i to zarówno po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, jak i bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (por. uchwała składu 7 sędziów Izby Cywilnej z dnia 23 marca 1999 r., sygn. akt III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124). Dokonanie własnych ustaleń faktycznych pozwala sądowi drugiej instancji na określenie właściwej podstawy prawnej rozstrzygnięcia, tj. wybór właściwego przepisu prawa materialnego, jego wykładnię i dokonanie subsumcji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2013 r., sygn. akt I CSK 509/12, LEX nr 1353054).

Apelacja powoda nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy rozważyć zarzuty dotyczące naruszenia przepisów proceduralnych, albowiem ocena prawidłowości zastosowanych przepisów prawa materialnego może zostać dokonana jedynie po uprzednim stwierdzeniu, że ustalenia faktyczne zostały dokonane w oparciu o poprawnie zastosowane przepisy prawa procesowego.

Skarżący w postępowaniu apelacyjnym wskazał na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny materiału dowodowego w postaci stwierdzenia przez Sąd I instancji, że powód nie wykazał faktu, że umowa kompleksowa została skutecznie wypowiedziana przez Sprzedawcę pomimo tego, że przedstawił on dokonane przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. wypowiedzenie umowy z dnia 15 listopada wraz z potwierdzeniem doręczenia go na adres pozwanego, a z jego treści jednoznacznie wynika, że umowa jest wypowiedziana ze względu na nieuiszczenie należności, pomimo uprzedniego wyznaczenia pozwanemu dodatkowego terminu do ich uiszczenia i wcześniejszego powiadomienia go o zamiarze wypowiedzenia, co uzasadniało wypowiedzenie umowy z uwagi na istotne naruszenie przez pozwanego postanowień umowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego - Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i nie dopuścił się przy ocenie dowodów naruszenia zasad wynikających z przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje za własne poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne oraz dokonaną ocenę prawną.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd pierwszej instancji musi ocenić wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999 r., (...) 632/98, OSNAPiUS 2000, Nr 10, poz. 382). Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, zgodnie z którymi sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980 r., II URN 175/79, OSNC 1980, Nr 10, poz. 200; z dnia 29 października 1996 r. w sprawie III CKN 8/86 (OSNC 1997/3/30). Ustalenia faktyczne w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów, jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania). Z kolei podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności przedstawionych w toku rozprawy głównej i istniejących w chwili jej zamknięcia. Na aprobatę zasługuje pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 27 kwietnia 2006 roku w sprawie I ACa 1303/05 (LEX nr 214251), iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c., wymaga wykazania, że sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Zdaniem Sądu Okręgowego materiał dowodowy został zanalizowany wszechstronnie i z ustalonych faktów Sąd meriti wysnuł prawidłowe wnioski, prowadzące w konsekwencji do oddalenia powództwa.

Sąd Rejonowy starannie zebrał i szczegółowo rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nienaruszający swobodnej oceny dowodów, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Wobec tego nie sposób jest podważać adekwatności dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń do treści przeprowadzonych dowodów. Przedstawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie może polegać na wskazaniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, ustalonego przez nią na podstawie własnej oceny dowodów. Skarżący może tylko wykazywać, posługując się argumentami jurydycznymi, że sąd pierwszej instancji rażąco naruszył ustanowione w art. 233 § 1 k.p.c. zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8/139, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000/10/189, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2002 r., II CKN 817/00 - nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2003 r., I CKN 160/01 - nie publ.). Sąd I instancji prawidłowo uznał, że powód nie wykazał faktu, że umowa kompleksowa została skutecznie wypowiedziana przez Sprzedawcę. Faktem jest, że powód złożył do akt dokonane przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. wypowiedzenie umowy z dnia 15 listopada 2012 roku wraz z potwierdzeniem doręczenia go na adres pozwanego przez awizo. Jednakże jak wynika z zawartej pomiędzy Sprzedawcą paliwa a pozwanym

umowy kompleksowej - § 2 ust. 4 - w zakresie określonym w pkt IX ust. 2 Ogólnych warunków umowy, rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem przez Sprzedawcę może nastąpić tylko z ważnych powodów, przy czym za ważne powody uważa się, mające istotny wpływ na realizację umowy: zmiany przepisów prawa lub postanowień (...), a także istotne zmiany w systemie gazowym lub funkcjonowania rynku gazu. Słuszne jest stanowisko Sądu I instancji, że z umowy tej nie wynika, że ważnym powodem wypowiedzenia umowy jest zaleganie z płatnością za część dostarczonego paliwa gazowego. Powód nie złożył w toku postępowania Ogólnych warunków umowy, dlatego nie jest możliwa ocena czy z Ogólnych warunków umowy wynikała możliwość wypowiedzenia umowy przez sprzedawcę na skutek zaległości w zapłacie. Słuszne jest też stanowisko Sądu Rejonowego, że nawet gdyby przyjąć, że zadłużenie pozwanego było ważnym powodem pozwalającym na wypowiedzenie umowy, a pozwany opłacał należności za gaz w 2012 i 2013 roku, to do oceny czy faktycznie w dacie złożenia wypowiedzenia pozwany zalegał z płatnością konieczne byłoby zestawienie należności za okres poprzedzający złożenie wypowiedzenia i wpłat dokonanych przez pozwanego w 2012 roku i ustalenie jak długo pozwany pozostawał w zwłoce z płatnością. Oczywistym jest, że bez takiego zestawienia nie jest możliwa ocena czy pozwany w istocie zalegał z płatnością. Nawet gdyby pozwany zalegał z płatnością w niewielkiej wysokości (zgodne z treścią wypowiedzenia – 699,50 zł) to powstaje pytanie czy mogłoby to być to uznane za ważny powód pozwalający na wypowiedzenie umowy, a tego bez złożenia Ogólnych warunków umowy nie sposób ocenić. Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem apelującego, że powód nie tylko nie miał obowiązku, ale także możliwości przedstawienia innych niż wypowiedzenie umowy dowodów na okoliczność tego, że umowa między pozwanym a Sprzedawcą została rozwiązana. Wszak powód dochodzi opłaty za nielegalny pobór gazu, zatem obowiązek wykazania, że doszło do nielegalnego poboru na nim spoczywa. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa która ze stron powinna wykazać fakty, z których wyciąga dla siebie korzystne skutki prawne, a w konsekwencji którą też dotkną skutki niepowodzenia ich udowodnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 25/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2011 r., I CSK 517/10, nie publ.). Przez fakty w rozumieniu wymienionego wyżej przepisu należy rozumieć wszelkie okoliczności, z którymi normy prawa materialnego wiążą skutki prawne, w tym więc powstanie i treść stosunku prawnego. Uwzględniając treść tego przepisu należy podkreślić, że to wierzyciela dochodzącego od dłużnika spełnienia świadczenia obciąża ciężar wykazania przysługującej mu wobec dłużnika wierzytelności, tj. wykazania wszystkich faktów, z którymi właściwe przepisy materialne wiążą powstanie wierzytelności o określonej treści i rozmiarze. W niniejszej sprawie strona powodowa oprócz wypowiedzenia z dnia 15 listopada 2012 roku oraz potwierdzenia jego doręczenia pozwanemu przez awizo nie przedłożyła żadnych innych dowodów świadczących o skutecznym wypowiedzeniu umowy sprzedaży paliwa gazowego. Z tego względu - w ocenie Sądu Okręgowego - powód nie wykazał zasadności dochodzonego pozwem roszczenia. Sam bowiem fakt, że powód nie był stroną umowy o dostawę gazu, nie zwalnia go od wykazania, że nielegalny pobór gazu miał miejsce. Nie można bowiem pominąć okoliczności, że pozwany uiszczal należności za gaz w 2012 i w 2013 roku, co wykazał w trakcie procesu.

Uznać zatem należy, że Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie a następnie wnikliwie i prawidłowo go ocenił, szczegółowo przy tym omawiając dowody na których się oparł, co znalazło wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. W świetle przytoczonych przez Sąd I instancji motywów zaskarżonego wyroku nie ma uzasadnionych powodów by zakwestionować istnienie logicznego związku między treścią zaoferowanych przez strony dowodów a opartym na ich podstawie wnioskiem Sądu. Sąd Rejonowy odniósł się do żądania pozwu przy uwzględnieniu zaoferowanych przez strony dowodów jak i mając na względzie obowiązującą w polskim procesie cywilnym zasadę kontrydiktoryjności. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty kwestionujące zasadność stanowiska Sądu Rejonowego mają walor jedynie polemiczny.

Słusznie Sąd Rejonowy wywiódł, że zastosowana wobec pozwanego opłata za nielegalny pobór paliwa, przy niewielkiej zaległości w płatnościach jest także sprzeczna z gospodarczym przeznaczeniem prawa i zasadami współzycia społecznego. Podkreślenia wymaga, że przez zasady współzycia społecznego rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie aksjologiczne (ocenne), a

nie tetyczne (prawne). Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327 – cytowane za komentarzem do art. 58 k.c. Andrzeja Janiak publ. w LEX). W płaszczyźnie stosunków kontraktowych zasady te wyrażają się istnieniem powszechnie akceptowanych reguł przyzwoitego zachowania się wobec kontrahenta. Szczególne znaczenie mają reguły uczciwości i rzetelności tzw. kupieckiej, których należy wymagać od przedsiębiorcy - profesjonalisty na rynku, a mianowicie przestrzegania dobrych obyczajów, zasad uczciwego obrotu, rzetelnego postępowania czy lojalności i zaufania. Każda ze stron umowy powinna zatem powstrzymać się od wszelkich zachowań, które świadczą o braku respektu dla interesów partnera lub wywołują uszczerbek w tych interesach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2010 r., IV CSK 555/09, LEX nr 885035). Zgodność czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego jest zagadnieniem kontekstu faktycznego, tj. okoliczności danego wypadku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2009 r., IV CSK 157/09, LEX nr 558611). Przepis art. 58 § 2 k.c. przewiduje nieważność czynności prawnej w razie jej sprzeczności z konkretnymi zasadami współżycia społecznego. Do takiej oceny czynności prawnej może dojść ze względu na cel, do którego osiągnięcia czynność zmierza, rażąco krzywdzące działanie jednej ze stron, zachowanie nieuczciwe, nielojalne lub naruszające interesy osób trzecich. Konieczne jest dokonanie wartościowania zachowania z konkretnymi zasadami współżycia społecznego w kontekście skutku prawnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 r., I CSK 261/10, LEX nr 784986). Jak trafnie wskazuje Sąd Najwyższy, do oceny czynności prawnej jako sprzecznej z zasadami współżycia społecznego może dojść ze względu na cel, do którego osiągnięcia czynność zmierza, rażąco krzywdzące działanie jednej ze stron, zachowanie nieuczciwe, nielojalne lub naruszające interesy osób trzecich, a przy ocenie tej konieczne jest dokonanie wartościowania zachowania z konkretnymi zasadami współżycia społecznego w kontekście skutku prawnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 r., I CSK 261/10, LEX nr 784986). Nie można pominąć faktu, że jeszcze przed wytoczeniem powództwa pozwany sygnalizował, że w chwili „odcięcia gazu” miał nadpłatę, kwestionując obowiązek zapłaty kwoty dochodzonej pozwem (k. 35). Powód jednak nie ustalał, czy faktycznie pozwany zapłacił za pobór gazu, stwierdzając w protokole Komisji Odwoławczej z dnia 13 marca 2014 roku „Odnosnie dokonanych wpłat przed wypowiedzianą umową przekierować odbiorcę do (...)” (k. 36). Ponowne pismo pozwanego dotyczące żądanej opłaty (k. 41) nie przyniosło żadnego rezultatu w postaci podjęcia jakichkolwiek działań przez powoda, mających na celu sprawdzenie u Sprzedawcy, czy rzeczywiście istniała przyczyna do wypowiedzenia pozwanemu przez Sprzedawcę umowy kompleksowej (k. 43, k. 44, k. 48k. 51). Takie działanie narusza zasadę przyzwoitego zachowania się wobec kontrahenta, uczciwości i rzetelności kupieckiej, przy czym bez znaczenia pozostaje fakt, że inny podmiot zawiera umowę i dostarcza paliwo, a inny dochodzi opłat za nielegalny pobór paliwa.

W tych okolicznościach należy uznać, że apelacja powoda w zakresie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. ogranicza się wyłącznie do polemiki z prawidłowymi wnioskami Sądu I instancji, co skutkuje niezasadnością tego zarzutu.

Przechodząc do analizy zarzutów naruszenia prawa materialnego wskazać należy, że apelujący zarzuca naruszenie art. 57 w zw. z art. 3 pkt. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że w niniejszej sprawie nie nastąpił nielegalny pobór paliwa gazowego. Skarżący upatruje tego zarzutu w skutecznie rozwiązanej z pozwanym umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego (...) z dnia 8 grudnia 2010 roku na skutek dokonanego przez Sprzedawcę paliwa gazowego ((...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W.) wypowiedzenia umowy z dnia 15 listopada 2012 roku, spowodowanego brakiem uiszczenia zaległych należności.

Zarzut ten - w ocenie Sądu Odwoławczego - jest chybiony. Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 220, ze zm.) w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może:

1) pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór paliw lub energii nastąpił bez zawarcia umowy, może pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających paliwa lub energię opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba

że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności albo

2) dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych.

W niniejszej sprawie powód dochodzi od pozwanego opłaty za nielegalnie pobrane paliwo, a nie odszkodowania „na zasadach ogólnych”. Definicję nielegalnego pobierania paliw i energii zawiera art. 3 pkt 18 ustawy Prawo energetyczne, zgodnie z którym nielegalnym pobieraniem paliw oraz energii jest pobieranie bez zawarcia umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub przez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy. Nie ulega wątpliwości, że przewidziana w art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego opłata za nielegalnie pobrane paliwo lub energię ma charakter cywilnoprawny i odszkodowawczy. Nie ma natomiast podstaw do traktowania rozważanej opłaty jako mającej charakter kary ustawowej w rozumieniu art. 485 k.c., do której mają odpowiednie zastosowanie przepisy o karze umownej. Artykuł 57 ust. 1 w związku z art. 3 pkt 18 ustawy Prawo energetyczne obejmuje trzy różne stany faktyczne, które jednak nie polegają na niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy sprzedaży paliw lub energii, ale stanowią delikt, określony w ustawie jako nielegalne pobieranie paliw lub energii. Z przepisów tych wynika jednoznacznie, że obowiązek wniesienia opłaty powstaje w wypadku nielegalnego „pobierania” paliw lub energii, a więc faktycznego, a nie tylko potencjalnego ich odbierania i korzystania z nich (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2009 roku, III CZP 107/09, OSNC 2010/5/77, Biul.SN 2009/12/7).

Przedsiębiorstwo energetyczne może obciążyć odbiorcę paliw opłatami określonymi, w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne tylko wtedy, gdy paliwo zostało rzeczywiście pobrane w sposób nielegalny. Ciężar dowodu nielegalnego poboru paliwa spoczywa na powodzie, który może to wykazać za pomocą wszystkich środków dowodowych (por. wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 17 marca 2010 roku, II Ca 141/10, www.bialystok.so.gov.pl), czemu powód nie sprostał.

Apelujący twierdził, że pozwany nie przedstawił żadnych potwierdzeń dokonanych wpłat. Tymczasem pozwany złożył do akt potwierdzenia wykonania przelewów (k. 94-97), opisane szczegółowo w uzasadnieniu Sądu I instancji. Kwestie związane z prawidłowością wypowiedzenia umowy kompleksowej zostały omówione powyżej.

Zatem zarzut apelującego dotyczący naruszenia art. 57 w zw. z art. 3 pkt. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne nie zasługuje na uwzględnienie.

Za chybiony należało uznać też zarzut powoda dotyczący naruszenia prawa materialnego tj. art. 60 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że rzekome (nieudowodnione przez pozwanego) uiszczenie wpłat na rachunek Sprzedawcy, pomimo skutecznego rozwiązania umowy kompleksowej w drodze wcześniejszego wypowiedzenia, dokonanego w formie pisemnej jest uważane za dorozumiane przedłużenie czasu trwania umowy. Sąd Okręgowy podzielając w pełni stanowisko Sądu I instancji nie widzi potrzeby jego przytaczania. Dodać jednak należy, że pozwany w dniu 29 stycznia 2013 roku dokonał zapłaty za fakturę za gaz wystawioną w roku 2013 – Nr (...) (k. 96), co potwierdza przedłużenie umowy przez Sprzedawcę. Nie sposób bowiem inaczej wytłumaczyć faktu wystawienia faktury za paliwo gazowe w roku 2013, kiedy to (jak twierdzi powód) pozwanego ze Sprzedawcą paliwa nie łączył stosunek zobowiązaniowy, gdyż do skutecznego rozwiązania umowy doszło z dniem 11 grudnia 2012 roku (uzasadnienie pozwu – k. 4).

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 k.p.c.